

NAPREJ!

Vse za napredek slovenskega ljudstva!

Časopis «NAPREJ!» izhaja dvakrat mesečno, in sicer 4. in 18. — Uredništvo, administracija in ekspedicija je v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6/II. — Vse denarne pošiljke je pošiljati na naslov: «Delavska tiskovna družba v Ljubljani, r. z. z o. z.» — Vse dopise in spise na uredništvo. — Naročnina za celo leto: K 2'50, za 1/2 leta K 1'25, v Nemčijo K 3'—, v Ameriko K 4'60. — Posamezne številke 8 vin.

Pravica je temelj držav!

Tako se vedno piše in trdi s teoretičnega stališča. Upodablja se to pravico kot žensko, sedečo na prestolu z zavezanimi očmi in s tehtnico v roki. To naj pomeni, da pravica brez ozira na levo in na desno nepristransko sodi. Da pa v gotovih slučajih — kadar naj sodi delavca — gospa pravica precej škili izpod zaveze, nam izvrstno izpričujejo podatki, ki jih je objavilo socialno-demokratsko glasilo v Karlovih varih v ilustracijo justice v nemškem delu Češke:

V Ašu nadleguje neki tovarniški uradnik mlado delavko s svojo „ljubeznijo“; ker ga ne usliši, jo oklofuta. Zato je dobil dvajset kron globe. — Paznik v Ašu odpusti dva delavca, očeta in sina. V razburjenosti ga oklofutata. Oba odpeljejo vklenjena v zapor; sin dobi dva meseca strogega zopora.

V Weipertu oklofuta delovodja delavca in dobi pet kron globe. — Neki delavec pripelje stavkoku klofuto; šest dni sedi v preiskavi in dobi še pet dni zopora.

Nemški nacionalc v Falknovu opsuje strokovnega uradnika za sleparja; dobi dvajset kron globe. — Socialno-demokratski delavec razžali požarno brambo; dobi tri dni strogega zopora.

Nemški nacionalci razbijejo v Ašu sedemdeset šip in pomečejo osemsto kamnov; voditelji so oproščeni, nekoliko mladih pobov dobi lahke kazni, ki se jim milostno odpuste. — Stavkujoči

delavci v Srebrnem Potoku pobijejo 11—13 šip. Trije delavci dobe po tri mesece težke ječe.

Dva delavca v Graslicu se branita aretacije in zadeneta z rokami varstvene organe. Zato dobi prvi tri, drugi osem mesecev težke ječe. Socialno-demokratski uradnik Wagner v Jablonci pride v gnječo, se brani s palico in zadene nacionalnega „omladinca“; dobi pet mesecev ječe. — Nemški nacionalc Sommer udari policijskega komisarja s palico po glavi; okrožno sodišče ga oprosti.

Nemško-nacionalni fabrikant Behr defravdira 246.000 kron javnega denarja; dobi dve in pol leti. — Delavec Werner ukrade 13 kron; dobi šest mesecev.

Poštna ekspeditorica poneveri 4621 kron: Oproščena. — Trgovski pomočnik v Mar. laznihi poneveri 900 kron: Pet let težke ječe.

Nemško-nacionalni župan in okrajni načelnik Pfluger poneveri 60.830 kron javnega denarja: petnajst mesecev. — Lajnar Tilp „oropa“ malo deklico za 1 krono; baje je nastal tudi požar, ker je vrgel vžigalico proč, ki je še gorela: tri in pol leta.

Delavci Rihardovega rova prisilijo podjetje, da sprejme delavca, ki ga je brez vzroka odpustilo. Sedem rudarjev dobi radi izsiljevanja osemnajst mesecev ječe. — Božični teden stori devetnajst rudarjev v zanemarjenem Heleninem rovu strašno smrt. Obratni vodja je oproščen. —

„Pravica je temelj držav“ ...

Tožba M. Čobala contra „Slov. Narod“.

V «Slov. Narodu» izhajajo že par let sem vsakovrstni dopisi iz Zagorja ob Savi, v katerih se dolži sođr. Mihaela Čobala najrazličnejših nelepkih svojstev in dejanj — seve ničesar naravnost, vse zahrbtno, vse ovito v fraze, za katerimi se skriva pravi zmisel — sama namigavanja, sumničenja, podtikanja in natolcevanja, nevredna časopisa, ki si lasti pravico, da se ga smatra resnim. Sodrug Čobal je vložil tožbo proti «Slov. Narodu», katerega urednik je pa pred sodnijo proglasil, da ni pisal in ne bral dotičnih dopisov, nakar je bil radi pregreška, «da ni bral, za kar je odgovoren», obsojen na 20 kron globe. Oglasil pa se je kot pisatelj dopisov neki delavec iz Zagorja, Habé po imenu. Čobal je nato vložil tožbo proti njemu. Razprava se je vršila pred porotniki, kakor se vrše vse tiskovne pravde. Sodrug Čobal je s pričami dokazal, da so vse trditve o njem, češ, da je «nemčur, bismarkovec», da se je okoristil s kupom neke zlate ure i. t. d., da nepošteno dela v konsumu, da izdaja delavske interese i. t. d. — skratka zlagane, neresnične! Gosp. Habé ni mogel doprinesti najmanjšega dokaza resnice. Kljub temu je bil Habé oproščen, Čobal pa odbits svojo tožbo ter celo obsojen, da bo plačal vse ogromne stroške porotne obravnave.

Marsikdo, ki je bil navzoč ves čas obravnave, se je prijel za glavo, češ, ali je to mogoče, ali še vlada pravica...

Zastopnik sodruga Čobala, dr. Tekavčič, je vložil seveda ničnostno pritožbo.

Razprava samanasebi pa je bila zelo zanimiva, za psihologa velike vrednosti — za politika prav tako.

Sodrug Čobal je šel iskat zadoščenja za užajeno čast pred meščanske — porotnike. Ni ga dobil. Kakšen nauk pa mu je dala razsodba?

Da so socialni demokratje na pravi poti, ko pobijajo sedanjo glupo meščansko družbo, in ko s svojim časopisjem, s knjigami in brošurami izobrazujejo najširše mase, da se bodo mogle uspešneje boriti za svoje kulturne, gospodarske in politične pravice — da je konservativno naziranje na razvoj časopisja in razvoj strankine literature škodljivo — in da je še bolj škodljivo, če resni ljudje podlegajo svojim strastem pri delu za enake cilje in enake smotre.

Sodrug Čobal ni našel pred porotniki zadoščenja. Nasprotno! Razsodba porote znači «Frei-brief», prostost za nadaljna natolcevanja, za nadaljne lazi... In brez dvombe je, da bo odslej liberalna kampanja proti sodrugu Čobalu še hujša, še nesramnejša... Nam je pa zato prav špeci-elno žal, da se bo sedaj greh Čobalov proti našemu listu iz prvih dni septembrskih, maščeval nad njim samim...

Mnenja pa smo, da naj nam bo slučaj sođr. Čobala za vzgled in svarilo. Pustimo tisto, kar nas slabi, namreč: ozkosrčnost, ter se podajmo še z večjo vnemo na delo za naše cilje, predvsem za povzdigo kulturnega in gospodarskega stališča našega ljudstva.

Krščansko-socialni panama na Koroškem.

Letos je prišel iz ječe papeški komornik, monsignor Drozd, kamor ga je pred sedmimi leti poslala roka pravice, ker je pripeljal posojilnico sv. Vavla v Pragi v konkurs s tem, da je iz nje zmanjkalo pod njegovim svetim vodstvom nekaj nad 7 (reci in beri sedem) milijonov kron... Letos pa so zopet prve dni septembra v Feldkirchenu na Koroškem aretirali katoliškega duhovna monsignora Pavla Kayserja ter ga po zapovedi drž. pravdnistva odpeljali v zapore c. kr. deželnega sodišča v Celovcu. Na monsignora Weissa v Celovcu pa je izdana tiralnica — pobožni mož je ušel neznanu kam. Monsignora Pavel Kayser in Gabrijel Weiss, ki je bil tudi koroški krščansko-socialni deželni poslanec, sta bila na čelu Centralne blagajne kmečkih zadrug, iz katere pa sedaj manjka precej milijonov; — govori se o devetih milijonih kron, ki so jih v katoliške hranilnice znosili kmetje in delavci, kojih da ni več... Slovenski klerikalec, monsignor Podgorc, je tudi član vodstva te Centralne blagajne ter je kot tak interveniral pretekli teden na Dunaju pri vladi in pri raznih krščansko-socialnih magnatih, naj pomagajo primanjkljaj zakriti.

Časopisje obširno poroča o lumparijah, ki so se vršile na račun Centralne blagajne. Tudi „Slovenec“ je napisal par notic, pa tako, kakor da bi ga to nič ne brigalo. „Naša Moč“ n. pr. bi imela sedaj priložnost udariti čez goljufe, ki so tako nesramno ogoljufali za težko prislužen

denar koroške kmete. Priporočamo ji, naj to stori —; da so monsignori in papeški komorniki — sami katoliški duhovniki — prvi v vrstah teh sleparjev, naj jo za enkrat ne moti!

Da, da — po sv. Vavilavski posojilnici in op monsignoru Drozdu — monsignora Weiss in Kayser in pa panama na Koroškem... Natančneje bomo seve še poročali, ko se bodo vse klerikalne sleparije uradno dognale. — Ljudstvo bo iz tega videlo, kaj naj zaupa katoliškim duhovnom, ki se lotijo vsega, ne razumejo pa nič. Bati se je le, da ne bi tudi na Kranjskem bilo kakšnih monsignorov Weiss in Kayserjev...

*

Da se nam ne bo očitalo, češ, ni res, da bi katoliški duhovniki, monsignori, tako gospodarili, navajamo, kaj piše list „Oesterreichische landwirtschaftliche Genossenschaftspresse“:

„Centralna blagajna kmetskih zadrug na Koroškem je prišla v grozne finančne zadrege zaradi brezvestnega gospodarstva svojega predsednika. Konkurz ali pa likvidacija je neizogibna. Centralna blagajna kmetskih zadrug je bila l. 1900 kot registrovana zadruga z omejeno zavezo ustanovljena. Početkom l. 1909 je štela za svoje ude 63 rajfazenovk, med tem 5 slovenskih.

„Predsednik monsignor Weiss, ki je zbežal, je strašno gospodaril. Bil je samolastni gospodar, brez uradništva. Firmi Kayser & Palese je brez dovoljenja dal 3.410.000 kron kredita. Kakšna prijateljica sta bila monsignora Weiss in Kayser med seboj, kaže dejstvo, da je monsignor Weiss kot predsednik Centralne blagajne izpostavil monsignoru Kayserju hranilnično knjižico na 350.000 kron, ne da bi Kayser sploh kak vinar v hranilnico vložil. Monsignor Kayser je pa to knjižico v Švici pri eni banki realiziral, to je: vzdignil 350.000 kron... Sedaj ta firma toži za 350.000 Centralno blagajno. Druga taka fingirana svota se je vzdignila pri neki italijanski banki. — V Centralni blagajni včlanjene rajfaznovke so vložile 3.009.631 kron, kar bo seve vse izgubljeno.

— Tako torej piše strokovni list. Upamo, da bo to marsikoga izpametovalo.

*

„Arbeiter Zeitung“, pismo o tem polomu na Koroškem, svetuje koroškim rajfaznovkam, naj se obrnejo na milijonarja ekselencu Gessmana, naj pomaga, češ, ta je glava krščanskih socialcev. Pomagal ne bo. Seve — kdo se bo sedaj brigal

za kmete in reveže... Ti so le dobri, da dajo denar v farovške kase in pa glas pri volitvah za kandidata katoliške stranke...

Krah dunajske krščansko-socialne banke.

Splošni hranilni in obrtno-kreditni zavod na Dunaju tiči v groznih finančnih težavah. Denarja nima, da bi mogel izplačevati hranilne vloge njih imetnikom. Ljudje jokajo, kolnejo, prosijo — vse nič ne pomaga. Denar je fuč! V odboru te banke sede: krščansko-socialni poslanec Axmann, dunajski občinski svetnik Doležal, zdravnik dr. Hellmer, tajni papeški komornik monsignor Carlo Pasquini, grof Ferdinand Mels-Coloredo, spediter Selka in glavni urednik najbolj pobožnega časopisa v Avstriji „Vaterland“ gosp. Pavel Siebern.

Kako fino so ti krščansko-socialni gospodje gospodarili, razvideti je iz poročila, ki ga je podal na občnem zboru upnikov 8. avgusta g. Wodicka — ki pravi: čistega dobička bi mogla imeti banka pri najboljšem gospodarstvu vsako leto le 63.000 kron — upravni stroški so pa znašali vsako leto nad 83.000 kron.

Da, da — klerikalci pa znajo! Ubogo ljudstvo ki jim zaupa!

Položaj v Ljubljani.

Ponovna izvolitev Ivana Hribarja županom Ljubljane, ki ji že 15 let stoji na čelu, je naletela na odpor pri baronu Schwarzu. Deželna vlada je razpustila obč. svet in postavila vladnega komisarja, da vodi županske posle.

«Slovenec» kot glasilo klerikalcev se veseli, da je vlada tako postopala — «Slov. Narod» pa toži in besni. Dobro poučeni ljudje pa trdijo, da ne bo v Ljubljani občinskih volitev tako dolgo, dokler se ne potrdi novi obč. volilni red, po katerem upajo klerikalci priti v obč. svet. Socialni demokrate smo proti kršitvi avtonomije. «Rdeči Prapor» je to stališče izborna preciziral.

Kaj bo? Jasno je, da se nakane klerikalcev ne bodo posrečile, ker njihovo ravnanje vzbuja le gnjus. Naj se sicer sodi o županu Hribarju, kar se hoče — tu se ne gre za njegovo osebo, marveč za avtonomijo mestne občine, ki se ne sme popteti. Žalostno je, kar počenjajo liberalni veljaki

med seboj. Nič porazumevanja za take dogodke ni med njimi; stvari ne vidijo, le osebe gledajo, časte ali pa grde . . .

Ljudsko štetje.

Vlada je izdala naredbo o letošnjem ljudskem štetju. Nekatere določbe, ki zanimajo tudi delavsko ljudstvo, so se izpremenile in se bomo o njih še pomenili. Za danes je treba nekoliko besed o točki, tičeči se narodnosti pri ljudskem štetju. Kakor smo svojčas poročali, se je vlada v parlamentarnem odseku pozvala, naj poskrbi, da se bo na mesto dosedanjega občevalnega jezika zapisoval materinski jezik. Za Bienertovo vlado pa so sklepi toliko, kolikor bob ob steno. S svojo naredbo kratkoma odklanja zapis materinskega jezika, in vse ostane v tem oziru pri starem. Vlada se dela, kakor bi bila to brezpomembna malenkost, radi katere ni treba novotarij, pa pravi, da se itak občevalni jezik večinoma vjema z materinskim.

Ta opazka ni resnična. Po vseh mešanih krajih rabijo večine vsa mogoča sredstva, da bi prisilile manjšine, naj zapisujejo jezik večine kot občevalni jezik. Za slovenski narod, ki je večinoma pomešan z drugimi plemeni, z Nemci na Štajerskem in Koroškem, z Italijani v Trstu, Istri, Gorici, je to velikega pomena. Vsak otrok ve, da je po dosednji praksi na tisoče Slovencev vpisavalo nemščino, oziroma laščino za svoj občevalni jezik. To se tudi letos lahko zgodi, in tisti, ki na noben način nočejo opustiti rubrike občevalnega jezika, žele, da bi se to zgodilo. Zakaj, drugače bi bilo nezmislno, upirati se popisovanju materinskega jezika.

Nikakor pa ni vseeno, če se dobi zanesljivi statistika narodnosti ali ne. Nejasnost razmer je sokriva, da se nikakor ne more priti do ureditve narodnega vprašanja v Avstriji. Vlade same se, kadar je na dnevnem redu narodno vprašanje, rade izgovarjajo, da ni zadostno znano razmerje narodnosti, vendar pa nočejo poskrbeti, da bi se doseglo to znanje.

Veliko vlogo igra navadna statistika v šolskem vprašanju. Neštete so občine, v katerih n. pr. slovenski otroci ne morejo dobiti slovenske šole, ker ni statistično popisanih dovolj Slovencev, dasi jih prebiva v dotičnem kraju več nego jih je po zakonu treba za ustanovitev šole.

Pri določitvi volilnih okrajev po novem volilnem zakonu so bili Slovani v splošnem prikraj-

šani, ker vladna statistika narodnosti, sestavljena na podlagi občevalnega jezika, ni soglašala z dejanskim položajem.

Sploh pa si ni lahko misliti večjega nezmisla nego mnogonarodno državo, ki sama ne pozna razmerja svojih narodov, in pa dejstva, da narod sami ne vedo zanesljivo, koliko imajo svojih članov in kje jih imajo.

Proti namenu, ki se skriva v ohranitvi «občevalnega jezika», je za sedaj le ena pomoč: Vsak Slovenec, pa naj živi kjerkoli, mora zapisati slovenščino kot svoj materinski jezik. Vsem Slovincem priporočamo ne le, da to sami store, ko ho štetje, ampak da povsod agitirajo v tem zmislu in zlasti v mešanih krajih pouče svoje brate, da je poštena narodna statistika nujen pogoj, če hočejo kdaj doživeti v tej državi urejene narodne razmere.

LISTEK.

Država prihodnosti.

Dalje.

Blagostan takšne sami sebi zadovoljujoče zadruga je bil odvisen od naravnih in osebnih razmer. Čim plodnejši je bil kraj, kjer je zadruga imela svoj sedež, čim znajdljivejši in silnejši so bili njeni člani, tem večji in tem bolj zasiguran je bil splošni blagostan. Kuge, potopi (preplavljenje vode), napadi močnejših sovražnikov so ji mogli hudo škodovati, celo uničiti, eno pa se je ni dotaknilo: razmere na tržiščih. Ta ali sploh ni poznala tržišč ali pa le za predmete, ki jih je bilo v izobilju.

Takšno združno proizvajanje za lastno uporabo ni nič drugega nego komunistično ali kakor se pravi danes, socialistično proizvajanje. Le z enim takim proizvajalnim načinom je premagati proizvajanje blaga; tako proizvajanje je edino mogoče, če se je onemogočilo proizvajanje blaga.

S tem seveda pa še ni rečeno, da je potreba sedaj mrtvo oživeti in zopet vzbuditi stare forme skupne posesti in skupnega proizvajanja. Te oblike so bile primerne za določena proizvajalna sredstva; nezdružljive so bile z višje razvitimi proizvajalnimi sredstvi, zato izginjajo povsod iz gospodarskega razvoja pred prihajajočim proizvajanjem blaga, kjer pa se še postavljajo proti njemu, tam so le ovira razširitvi produktivnih močij. Prav tako nazadnjaški in brezvspešni kot so bile težnje

po obnovitvi cehov, bi bili poizkusi premagati proizvodnje blaga z vzdržanjem in oživiljenjem ostankov starega komunizma, ki so se še ohranili zlasti v nazadnjaških kmetijskih občinah.

Socialistično proizvodnjo, ki je postalo danes potrebno vsled prihajajočega bankerota proizvodnje blaga, bode in tudi mora imeti s starejšimi oblikami komunističnega proizvodnje prav mnogo temeljnih točk skupnih, v kolikor služijo te kakor one vrste združnega proizvodnje za lastno uporabo. Pa prav tako izkazuje kapitalistično proizvodnjo enake temeljne poteze z rokodelskim proizvodnjem, v kolikor tvorita oboje proizvodnjo blaga. Kakor se kljub temu povsem razlikuje kapitalistično proizvodnjo od rokodelskega kot višja stopinja proizvodnje blaga, prav tako se bo razločevala tudi oblika združnega proizvodnje, ki je sedaj postala potrebna, od prejšnjih svojih oblik.

Socialistični proizvodni način se ne bo navezal na prvotni komunizem, ampak na kapitalistično proizvodnjo, ki samo elemente razvija, iz kojih se bo njena naslednica utvorila. Kapitalistično proizvodnjo rodi samo, kakor bomo videli v prihodnjem poglavju, nove ljudi, kakršne potrebuje nov proizvodni način. Poraja pa tudi družabne organizacije, ki, kakor hitro se jih bodo novi ljudje polastili, bodo utvorili temelje novih proizvodnih načinov.

Kar zahteva socialistični proizvodni način, je na eni strani izpremenitev posameznih kapitalističnih podjetij v združna podjetja. To se pripravlja s tem, da postajajo osebe kapitalistov v gospodarskem vrvenju vedno bolj odveč. Na drugi strani pa hoče socialistični proizvodni način, da se nakupijo vsa podjetja, ki so z ozirom na stanje današnjega proizvodnje v svrhu zadovoljstva stvarnih potreb družbe potrebna, v eno samo veliko zadrugo! Kako ekonomični razvoj to danes že pripravlja s svojim vedno naraščajočim združevanjem kapitalističnih podjetij v rokah nekaj malo trdk, to smo že v prejšnjem poglavju videli.

Kako velika pa mora biti zadruga, ki naj sama sebi zadostuje? Kakor ni socialistična zadruga sploh nikakšna samovoljna in izmišljena bajka, ampak: potreba, produkt gospodarskega razvoja, katerega vsakdo boljše spozna, čim boljše ga razume, prav tako ni velikost te zadruge od nič drugega odvisna nego od vsakočasnega stanja

razvoja. Čimbolj bo razvoj napredoval, čim večja bo delitev dela, čimbolj bo razvit promet, tem obsežnejša bo morala biti.

Dvesto let je že tega, kar je nek dobromisleči Anglež, John Bellers po imenu, predložil angleškemu parlamentu (l. 1696) načrt, po katerem naj se odstrani beda, ki jo je že takrat še tako mlad kapitalistični proizvodni način porodil. Njegov načrt je bil, da naj se ustanove zadruge, ki bodo vse izdelovale in pridelovale, kar bodo same potrebovale tako industrijske izdelke kot poljedelske pridelke. Vsaka zadruga bi naj imela nič več kot 200 ali 300 delavcev. Dalje prih.

Z M E S.

Delavci in delavke, ne kupujte „Schicht“-ovega mila, „Ceres“-ove masti in „Schicht“-ovih sveč! Centralna zveza avstrijskih konsumnih društev in zveza delavstva papirne kemične in gumijeve industrije v Avstriji sta sklenili vsled hudih diferenc in nepripoznanja organizacije bojkot izdelkom firme Georg Schicht, akcijska družba v Aussigu.

Strokovna komisija in strankino zastopstvo sta vzroke sklepa bojkota natančno proučila in se prepričala, da so ti vzroki popolnoma utemeljeni in sta torej potrdila sklep bojkota.

Za strankino zastopstvo: Ferdinand Skaret, Leopold Winarsky, tajnika. Za strokovno komisijo: Anton Hueber, tajnik.

Firma Schicht ume z velikansko, kričečo reklamo povsod razširiti svoje fabrikate. V resnici pa niso ti izdelki nič boljši od onih drugih firm. Zavračajte torej povsod izdelke trdke Schicht!

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico šteje že 808 članov.

Delegacije, o katerih avstrijsko vladno časopisje vztrajno molči, se imajo sestati proti koncu septembra. Tako sta se baje dogovorila grofa Aerenthal in Khuen Hedervary na zadnjem sestanku. Letos bo končno delegacijam predložen tudi naknadni račun o stroških aneksije. Militaristični listi tolažijo, da ne bo tako hudo, kakor se je mislilo v začetku; naknadni račun da bo znašal le 180 do 200 milijonov. Državni računski umetniki so potrebovali mnogo časa, da so tako skrčili račun; ampak iskati bodo morali šele tiste lahkovarne hacke, ki bodo njihove isticije jemali za resnico. Če se izdatki razdele na vse mogoče strani,

se že doseže, da ne ostane nikjer prevelika svota. Ampak že letošnji avstrijski proračun je bil obremenjen z ogromnimi izdatki, ki jih je provzročila aneksija; odškodnina, ki se je morala plačati Turčiji, gre na račun aneksije; težki milijoni za morarico so posledica aneksije. Pa če zapišejo delegacijam pod naslov «Annexionskosten» le deset milijonov ali pa le enega, ostane vendar resnica, da velja slava grofa Arentthala okroglih petsto milijonov in da jih bo moralo plačati ljudstvo, ki ni imelo od aneksije koristi nič, škode pa več kakor dovolj.

Ljudsko glasovanje o prepovedi alkohola v Švedski. Končni uspeh tega glasovanja je sedaj znan in je sledeči: pritrdilo je tej prepovedi 1,845.249 oseb, a zanikalo samo 16.471 oseb. Skupno število čez 18 let starih prebivalcev v Švedski znaša okroglo 3,388.000. Torej se je udeležilo čez polovično število prebivalcev tega glasovanja, ter se na ta način okroglo 54 procentov prebivalcev prišteva pristašem prepovedi alkohola, in komaj 0,5 procenta nje nasprotnikom. Glasovanje se je vršilo potom hišnih glasovnic. Par desetisočev se ni udeležilo glasovanja, in na okroglo 1,300.000 oseb niso nabirali glasov nalezli ali pa so taki, ki soprosetno stanujejo in torej niso glasovali. Kako bi neki pri nas izpadlo enako glasovanje?

Ministrske penzije. V Avstriji biti minister le par dnij, pa si — mož, ki si preskrbljen. V časopisih je bilo čitati, da je v Avstriji 39 vpokojenih ministrov, ki dobivajo okroglo 720.000 kron pokojnine na leto. Posamezne penzije so sledeče: Dr. Josip Unger po 20.000 K na leto od leta 1879; Ivan baron Chlumecky po 12.000 K od leta 1879; vitez Zaleski po 20.000 K od leta 1893; knez Adolf Windischgrätz po 20.000 K od leta 1895; baron Hugo Glanz po 17.200 K od leta 1898; dr. Bärnreither po 14.800 K od leta 1898; grof Vincenc Latour po 20.000 K od leta 1898; dr. Adam vitez Jedrzejowicz po 8000 K od leta 1899; baron Kast po 8000 K od leta 1899; grof Franc Thun po 20.000 K od leta 1900; Alojzij baron Spens-Boden po 20.000 K od leta 1902; Evgen vitez Böhm-Bawerk po 20.000 K od leta 1904; baron Giovanelli po 20.000 K od leta 1904; dr. Körber po 24.000 K od leta 1905; grof Wessersheimb po 24.000 K od leta 1905; dr. pl. Wittek po 20.000 K od leta 1905; grof Byland-Rheidt po 24.000 K od leta 1906; dr. Kosell po 20.000

K od leta 1906; vitez Ranat po 20.000 K od leta 1906; grof Leopold Auersperg po 24.000 K od leta 1907; dr. Pacak po 16.000 K od leta 1907; Emi baron Guttenberg po 20.000 K od leta 1907; grof Khuenburg po 20.000 K od leta 1907; dr. Vladimir Beck po 32.000 K od leta 1908; dr. Feřt po 20.000 K od leta 1908; dr. Franc Klein po 24.000 K od leta 1908; dr. pl. Korytowski po 26.000 K od leta 1908; dr. Marchet po 24.000 K od leta 1908; dr. Gessmann po 20.000 K od leta 1908; dr. pl. Derschatta po 16.000 K od leta 1908; Prade po 16.000 K od leta 1908; dr. Ebenhoch po 16.000 K od leta 1908; dr. Fiedler po 20.000 K od leta 1908; vitez Abrahamowicz po 6000 K od l. 1909; dr. Bráf po 18.960 K od leta 1909; dr. Žaček po 8000 K od leta 1909; dr. Schreiner po 8000 K od leta 1910.

Narod s 14 parlamenti. Splitska «Svoboda» prinaša pod tem naslovom članek ter piše med drugim: Ko bi se ustavo in svobodo narodov sodilo po njegovih narodnih poslancih, tedaj bi naš narod (mislimo pod našim narodom Slovence, Hrvate in Srbe) bil najustavnejši, najparlamentarnejši in potemtakem najsvobodnejši narod na svetu. Ta narod je zastopan v sledečih velikih parlamenti: dunajskem, peštanskem in carigrajskem. V vseh teh parlamenti ima pravico, da se njegovi poslanci poslužujejo narodnega jezika, ter smo imeli priliko, da smo ravno nedavno čitali, kako je eden srbskih poslancev v carigrajski poslanski zbornici govoril v svojem materinem jeziku. Poleg tega ima ta narod dve svoji posebni samostalni skupščini, v Belemgradu in na Cetinju. Nadalje sta posebna avtonomna v stvari poldržavna deželna zbora v Zagrebu in Sarajevu. Slednjič so deželni zbori: dalmatinski, istrski, tržaški, goriški, kranjski, korški in štajerski, skupno torej 3 parlamenti, dva državna zbora, 2 poldržavna in 7 deželnih zborov, skupno štirinajst zastopstev.

Z Jesenic.

Zopet se je zgodil slučaj, ki jasno priča, kako malovredno je klerikalno strokovno društvo. V valjavnici na Savi imamo čuden red glede zajtrka in južine. Kadar je železo razbeljeno, se dela ne glede na to, ali je ura osem, ko gredo drugi delavci zajtrkovat, ali pa dvanajst, ko je treba obedovat. Tako se je zgodilo, da so pred kratkim morali delati tudi med zajtrkom. Delavec Janez

Rozman je zajtrkoval šele okrog poldesetih, kar med delom, kar je pa seva nevarno. Zato je bil kaznovan, da mora v sramoto delati 8 dni na placu med najslabšimi delavci. Ker je pa omenjeni tudi organiziran v klerikalnem strokovnem društvu, si je bil v svesti, da mu bo to društvo tudi pomagalo iz zadrege. Pa je bil bridko varan. Komaj je sprosil, da sta šla s predsednikom omenjenega društva h g. ravnatelju in tam milo prosila, naj se Janez Rozman nikar ne kaznuje. Pa ni vse nič pomagalo, kazen je moral prestati. — Zato torej, ker je jedel, je bil kaznovan in živ krst se ni več zmedel zanj. Klerikalno strokovno društvo pa ima v svojih pravilih tudi zagotovitev pravo-varstva in pri tem slučaju se je pokazalo, koliko upoštevajo ti klerikalni junaki pravno varstvo. Kakor pes, ki stisne rep med noge, so umolknil, in niti Čebulj, ki vestno vrši svojo žurnalistiko, si ni upal poročati to blamažo v Gostinčarjev list; sploh so svojega organiziranega člana kar prepustili samemu sebi. Zato se prav nič ne čudimo, ako je omenjeni z ogorčenjem zapustil strokovno društvo in da sedaj pripoveduje, da je vse skupaj le pesek v oči, kar imajo klerikalci, da so se mu sedaj odprle oči. Ta slučaj naj bo v zgled vsem zaslepljenim delavcem, da bodo vedeli, kaj imajo pričakovati od klerikalcev, ako se jim bo v tovarni godila krivica.

Kaplan Kogej. In odprl je kaplan Kogej zadnjo nedeljo svoja usta, polna zabavljaj čez socialne demokrate ter povedal svojim vernim terciarkam tele besede: «Če te sreča socialni demokrat, ne poglej ga, obrni se v stran. Če si na stanovanju, kjer je kak socialni demokrat, ne pozdravi ga, kajti pri njem se ne bodeš poboljšal, ampak začel ga boš posnemati.» Pravijo, da je zabavno pri pridigah tega kaplana, zato zaide semtertja v cerkev marsikdo, ki je sicer principielen nasprotnik kaplanovih pridig. — Vendar bi pa našim somišljenikom priporočali, naj se ravna po teh zgoraj omenjenih pravilih, in naj se ogibajo klerikalcev v vsakem oziru, zlasti pa na gospodarskem polju. Seveda naj si zapomnijo tudi naši ljudje to pridigo in naj ne zahajajo v župnišča, ravnotako naj ne vabijo teh gospodov v svoja stanovanja, naj ne zahajajo h klerikalnim krojačem in drugim obrtnikom, ker je kaplan na prižnici prepovedal svojim ovčicam vsako občevanje z nami, zato se osvojimo že enkrat na vseh poljih in bodimo socialni demokratje v pravem pomenu besede. Nekaj

je ta gospod še govoril o civilnem zakonu, kar je pa nepotrebno omenjati, saj v župniščih ne potrebujejo niti civilnega, niti cerkvenega zakona, kar pač vsi razumemo.

Naloga naša je posebno se bojevati proti kapitalizmu. Na Jesenicah imamo delavci dva posebna sovražnika, t. j. tovarna in železnica. Proti tema se moramo bojevati že prvič, ker smo povečini, Slovenci ker kapitalisti, mesto da bi pomagali delavcem v gmočnem ali izobraževalnem oziru, snujejo razna druga društva, kamor silijo delavce, da jih tamkaj napravijo za dobre ovaduhe in da jih popolnoma odtrgajo iz delavskih vrst. Proti ravno temu sovražniku se moramo bojevati kot delavci, in če ne bomo vzajemni, če nas bodo razdruževali taki malenkostni elementi, kot smo omenili že zgoraj, potem se ni čuditi, če delavstvo na Jesenicah še ne bo kmalu na tisti višini, kot je to že marsikje. Zato je pa treba, da, kar nas je utrjenih v naših svetih idejah, se potrudimo še bolj, posebno je pa želeti, da se enkrat dvignejo tudi tisti, ki dosedaj še niso dosti delali, da ne bo viselo vse delo na par ramenih, in da delamo složno kot sodrugi, saj v naših vrstah nimamo vrhovnih poglavarjev, in se nam ni treba klanjati raznim maziljenim gospodovim ali drugim frakarjem. Zato, sodrugi, bolj kot dosedaj na delo, pred očmi pa imejmo geslo: V slogi je moč!

Gerentu Čebulju se maje županski stolček. Sam očitno priznava, da ne bo več dolgo paševal. Slišijo se glasovi, da misli okrajno glavarstvo poslati komisarja na Jesenice. Kako se bo končno razrešilo jeseniško občinsko vprašanje, je pa še uganka. Deželni odbor čaka na sankcijo občinskega volilnega reda, poprej ne misli uravnati razmer na Jesenicah. Tovarna pa je menda pripravljena na izvolitev župana, ako se obe stranki liberalna in klerikalna zavežeta, da ne boste volili častnih občanov. Slednji pa tega nočeta, in zato traja anarhija že nad dve leti. Ker se je med tem časom socialna demokracija močno razvila, zlasti ako pomislimo na železničarje, ki so do malega skoro vsi pristaši socialne demokracije, zato gledamo z upanjem v prihodnost jeseniškega obč. zastopstva, ker nam bo morda mogoče zmagati skupno z železničarji, ki naj uredi potem po nacionalnem boju tako zavoženo jeseniško občino.

Na Jesenice, Savo in Javornik! 25. septembra popoldne se vrši na Savi pri Jelenu shod

vseh članov konsumnega društva za Jesenice in okolico. V dosedanjem razvoju te za Jesenice prekoristne zadrage, bo poročal sohr. Anton Kristan iz Ljubljane ki bo tudi govoril o pomenu konsumnih društev sploh. Vabimo torej vse člane kons. društva, da pridejo s svojimi ženami na shod — pridejo pa naj tudi vsi tisti, ki hočejo postati člani. Shod je zelo važer. — Ker se je na raznih sejah že razpravljalo o koncentraciji vseh konsumnih društev na Kranjskem in se je že tuptam izrekla želja, da bi se «Konsumno društvo za Jesenice in okolico» pridružilo «Konsumnemu društvu za Ljubljano in okolico», ki ima že pet prodajalen in lasten dom v Šiški, bo treba na tem shodu tudi o tem predlogu izpregovoriti nekoliko besedi. Brez dvombe je, da morejo izborni uspevati le velika društva z velikim prometom, ker morejo v velikem nakupovati ter izrabljati v svoj prid ugodno konjunkturo. — Torej: 25. septembra vsi na shod! Začetek ob 3. uri popoldne.

Delež so v konsumnih društvih zelo važni in zelo potrebni, ker tvorijo edini lastni kapital društev. Opozarjamo zato tiste člane kons. društva za Jesenice in okolico, ki še nimajo polnih deležev, da jih vplačajo takoj ali vsaj redno mesečno vplačujejo, da bodo imeli polne.

Preklic. Jaz podpisani Jakob Tonejec preklicujem žalitve zoper Viktorja Winkelhoferja in Simona Ogrisa, katera sem dolžil nepravilnega poslovanja v «Konsumnem društvu za Jesenice in okolico» ter se jima zahvaljujem, da sta odstopila od tožbe.

Jakob Tonejec,

tov. del. Javornik 93.

Imeli smo v nedeljo, 11. t. m. javen ljudski shod v «Jelenovi» gostilni. Govoril je poročevalec iz Ljubljane. Šlo se je radi livarjev v Trstu, odnosno livarjev na Jesenicah. Shod je imel ta uspeh, da so ljudje izprevideli, kdo bi pomagal delavcem za slučaj potrebe. Shod je bil izborni obisk.

Minulega meseca 28. avgusta smo priredili veselico, ki je bila izborni obiskana kakor vse naše prireditve. Nekaj podivjanih ljudi je sicer hotelo kaliti mir na veselici, toda ker tam niso mogli nič opraviti, je čakalo nekaj teh razbojnikov naše ljudi, vračajoče se z veselice, na cesti, in nek hajduk je sohr. Ogrisa ranil večkrat z nožem. Opomnimo lahko, da je svoj čas «Naša Moč» pisala, da je ta človek naš. Sedaj je pač dokazal, čegav je. Zagovarjal se bode seveda pred sodiščem.

O gozdni veselici smo prejeli še ta-le dopis: Dne 28. avgusta smo imeli veliko gozdno veselico, ki nam jo je pa pokvarilo slabo vreme, a se je vendar izvršila kar najlepše. Toliko občinstva že davno ni bilo v prostorih «pri Jeleni», kakor ta dan. Med različnim sporedom: srečolovom, šaljivo pošto, petjem boroveljskih sodrugov, ki so prišli z zastavo, in zvokom tov. godbe, se je občinstvo radovalo in rajalo do zgodnjega dne. Bizu polnoči se je priklatilo kakih šest smrkolinov, hoteč z zabavljanjem kvariti veselje občinstva. Bili so javorniški in jeseniški sokoliči, ponočni ptiči, ki jih človek najde povsod, kjer jih ni treba, kakor konjske fige na cesti. Da ti fantiči nimajo pojma ne o sokolstvu, še manj pa o socialni demokraciji, to se pa tako razume. Zato se pa občinstvo ni dalo motiti in sokoliči, uvidevši, da se ne mara nihče pretepati, so jo odkurili. Med njima je bil tudi odbornik sokolskega društva, kar je pač obžalovanja vredno, da ne vedo, kako se imajo zadržati na tujih prireditvah. Ako mislijo, da so s takim nastopom reševali čast svojega društva, se zelo motijo. Kmečki liberalni list «Slovenski dom» je tudi čvekal nekaj o naši veselici, ker pa žurnalčka poznamo po perju, mu samo to povemo: Bil je med nami in vam mir, če pa hočete boj, ga pa tudi sprejmemo. Capito!

Iz idrijskega okraja.

„Samo eno peščico nas je,“ je rekel Janez Kavčič na Gostinčarjevem shodu, ki ga je imel v soboto, dne 10. t. m. v Didičevem hotelu. Shod je bil prijavljen v «Slovenca» kot javen, da bi javnost na zunaj mislila, kako moč ima klerikalizem v Idriji. Ponavadi pa so ti shodi samo za somišljenike S. L. S. Zato pa je tudi to pot Gostinčar govoril le peščici, kar je Kavčič sam konstatiral. Da bi se «Slovenec» ali kak drugi klerikalni časopis o številu navzočnikov preveč ne zlagal, povemo mi, da je cel Gostinčarjev shod tvorilo 61 moških in ena ženska. Seveda smo med te šteli tudi kakih 15 fantov ali bolje rečeno otrok, ki tvorijo klerikalni naraščaj v Idriji. Rudarjev, oziroma delavcev, je bilo 27, drugi so bili pa provizionisti, pazniki in pisarji. Glavni govorniki so bili Gostinčar, Jakob Kristan in Kavčič. Prvi je trdil, da so draginjo mesa provzročili mesarji sami in je on mnenja, naj bi smel vsak kmet sam doma živino klati in prodajati, pa bi bilo poceni. To mnenje je res prav Gostinčarjevega sistema, kajti če bi to bilo, potem

bi se res še več nesnage in mrhovine drago plačalo in pojedlo kot sedaj. Hvalil je tudi vlado, ki se je vendar enkrat spomnila na te uboge revčke provizioniste ter jim provizije izboljšala. Mi pa pravimo, da se bo de izboljšanje dajalo samo iz onih 76.000 K, ki so bile preostanek v bratovski skladnici, ki jih je delavstvo tekom let samo zložilo. Gostinčar naj bi bil torej tudi to hvalo rajši za Kanomlje ali Vojsko pridržal, kajti v Idriji poznajo delavci resnico v tem oziru bolje kot Gostinčar. Socialni demokrati mu niso po volji, ker se ne bojujejo proti italijanski univerzi v Trstu, ker s tem se bodo vsi naši potomci v Primorju poitalijančili. Dobro, da Gostinčarju ni bila dana prilika, obiskovati na Dunaju ali v Gradcu univerze, kajti drugače bi bil Gostinčar že trd Nemec. Klatil je mož nekaj tudi o socialni demokraciji in narodnem vprašanju, kar tudi le površno razume. Ostala dva pa sta modrovala, kako se lažje obleko kupi, če ima delavec tedensko ali pa mesečno plačo. Rezultat je bil mesečno, kajti za en mesec se več dobi, kot pa za štiri ali pet tednov, če je plača ista. To je posebno povdarjal Jakob Kristan. Druge nesreče se ni pripetilo.

Nevtralnost veteranskega poveljnika. Na veselico, ki so jo imeli idrijski veteranci dne 8. t. m. v novem Didičevem hotelu, je zašlo tudi nekaj naših fantov-rodovednežev. Zanimalo jih je posebno, ker se je govorilo, da bo imel iz Konomlje prišedši poslanec Gostinčar slavnostni govor. Ko pa zagleda načelnik g. Kos, da ima nek fant socialističen znak za klobukom, takoj zahteva, naj znak odstrani, rekoč mu, kdor hoče med nami biti, se mora izkazati, da je naš. Taka je torej svoboda med našimi veteranci in celo na veselici, kjer je javen lokal. K temu pripomnemo, da je tudi med člani veterancev precejšno število takih, ki niso načel g. Kosa. Lojalno bi bilo, da bi tudi tem g. Kos povedal, da se izkažejo vredne vstopa v blagoslovljeni Didičev hotel. Rodovednežem pa naj bo ta slučaj v dobro lekcijo, da nimajo na tem mestu nič iskati.

Zahvala. Podpisani se tem potom najtopleje zahvaljujem vsem sodrugijam, sodrugom in vsem prijateljem, ki so moji pokojni ženi izkazali pri sprevedu zadnjo čast.

Peter Žonta.

Premembo v rudniškem predstojništvu se gotovo v kratkem določi. Dvorni svetnik g. Billek je baje hudo bolan in ni izključeno, da ne bi šel

še letos v pokoj. Sedanji njegov namestnik g. Korsič tudi gre v par mesecih v pokoj. Kdo pripe na ta mesta, za delavstvo ni merodajno. Merodajna je samo složnost delavstva.

Nova mestna klavnica se bo zidala na zahtevo deželne vlade po najnovejšem sistemu. Stala bo okrog 130.000 kron.

Državni zemljemerec se nastani toliko časa v Idriji, da skonča delo parceliranja v okolici, na željo raznih posestnikov.

Za obmejno „Stražo“ baje pobira po naši okolici nek Leopold Logar. Ljudi celo oslepri ta klerikalni mameluk, da je treba plačati gotovi znesek 2 K. Ko pa je v neki hiši samo eno dobil, je rekel: drugo bom moral pa sam založiti. Tudi razne predmete, kot koledarje i. t. d., je ljudem obljuboval, da jih bodo dobili. Koliko ljudi je opeharil, nam ni znano.

Pouk na c. kr. rud. šoli, se je že 9. t. m. pričel. Detkov je v nekaterih razredih celo do 80 število. Ali niso to kričeče razmere? Kdaj bo boljše?

Čudne navade ima znani klerikalec Juri Gnezda iz Gorenje Kanomlje. Mož že več let sedi v Sp. Idrijskem občinskem zastopu. Zadnja tri leta zavedajoč se, da bo njegova stranka v vseh razredih zmagala v občinski zastop, je hitel brez vednosti županstva delati na račun občine razne naprave v svoji okolici. Za to delo je položil županstvu od treh let nazaj precejšen račun. Vsled visoke svote ga seveda županstvo ni moglo na lastno odgovornost izplačati. Prišlo je pred občinsko sejo. Ta pa ni bogatemu Juriju računa zavrnila, ker je brez dovoljenja delal, kar bi bilo edino pravilno, ampak je sklenilo delo pregledati. Odbornik Juri pa se tega boji, češ, delo pred tremi leti storjeno, se danes ne da več pravilno ceniti. Radovedni smo, kaj bo prihodnja seja ukrenila. Čudno in sumljivo se nam pač že sedaj zdi, da se ni to odklonilo, ker to početje ni le sumljivo o resničnosti takega dela, ampak je tudi proti občinskemu redu, da bi vsak odbornik na račun občine po svoje delal ter čez tri leta račune polagal. Za ta slučaj bomo stali našim obč. očetom zvesto za petami, če so tudi sami sveti možje.

Skrajna podivjanost črnih generalov. Kakor smo že omenili, so plesali orli v Kanomli pozno v noč. Ko pa so se vračali pod vodstvom Spodnje-idrijskih kapelanov, enega idrijskega in nekega le-

menatarja, proti Spodnji Idriji, oborožavali so se že med potjo z velikimi palicami kot kaki turisti. Prišedši v vas, so pripeli v tonu pravih alkoholistov. Ker je kot po navadi ob praznikih, stalo tudi to noč še nekaj vaških fantov zunaj, jih je pričelo bojaželjna čukarija takoj dolžiti, da so jim fanti žvižgali. Ker so fantje to očitje zanimali, udaril je kapelan Mrak nekega fanta za uho, da bi provociral pretep. Dasi je kaplan Mrak prisojeno klofuto dobil vrnjeno, niso si upali ostali črni vojščaki boja nadaljevati, ampak so jo odkurili v groznem kriu na vse strani. Tudi navzoči Jože Gostinčar je čutil potrebo, da jo odkuri v farovž. Da niso surovine dobile, kar so iskale, zahvaliti se imajo edino treznosti svobodomiseljnih spodnjejidrijskih fantov. Drugikrat pa se jim surovost ne bo več srečno obnesla in prav bi bilo tako!

Iz Idrije. Iz trgovskih p'gov: Trgovski sotrudniki mesta Idrije naznanjajo cenjenemu občinstvu, da se je dne 20. avg. t. l. sporazumno s trgovsko zadrugo sklenilo, da bodo v Idriji odslej trgovine odprte v poletnem času od 7 ure zjutraj do 8 ure zvečer in v zimskem času od 7 ure zjutraj do 7 ure zvečer. Slavno občinstvo se prosi, da ima toliko socialnega čuta, da si preskrbi svoje potrebščine med dnevom in ne šele ob času, ko je treba trgovine zapreti ter tako pripomore trgovskim sotrudnikom po trudapolnem dnevnem delu do potrebnega počitka.

Iz Tržiča.

25. septembra napravimo tržiški sodrugi izlet na Jesenice. Odhod ob 6. uri zjutraj na Podnart, odkoder se odpeljemo ob 8. uri zjutraj. Kder hoče z nami, naj se oglasi pri organizaciji.

Tiste, ki žele, da bi se prav kmalu odprla v Tržiču konsumna prodajalna, prosimo, naj se oglase pri tozadevnem komiteju. Tisti, ki so se vpisali, naj pa točno odračunavajo svoje deleže, da se čim preje naša želja izpolni.

Draginja pritiska v Tržiču, da je joj po delavskih družinah. Kedaj bo bolje? Organizacija ne raste tako kot bi morala, ker je večina našega delavstva preveč udana v usodo ter še ne more ali noče verovati, da si delavstvo more in mora izbojevati le samo z lastnim delom boljšo bodočnost. Žalostne so razmere pri nas. Glavni krivec pa je klerikalizem s svojim nauki in svojim postopanjem.

Pelerine

iz trpežnega blaga, fine in cene storjene obleke za moške in dečke, najnovejšega kroja, kakor tudi močne hlače za delavce domačega dela, priporoča

L. Stros
krojač v Idriji.

2-1

Dragotin Puc

tapetniški in preprogarski mojster
Ljubljana :: Marije Terezije cesta 16.

Kaj pomaga dobra kuha,
Če si bolnega trebuha!
Na želodcu ni boian
Ta, ki vživa

Najboljše krepčilo želodca!

Sladki in grenki.

Ljudska kakovost

liter K 2.40.

Kabinetna kakovost

„ „ 4.80.

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Kašelj.

Kdor trpi na kašlju, rabi naj povsod preizkušeno olajševajoče in zelo okusne

Kaiserjeve prsne karamele.

5120 notarsko overovljenih spričeval kaže uspehe pri kašlju, hripavosti, kataru in zažlemanosti.

Paketi po 20 in 40 vin. — Pravi so le z znamko: «Tri jelke». — Zaloga pri

Danielu Pircu, lekarnarju v Idriji.

Anton Bajec

== umetni in trgovski vrtnar ==
v Ljubljani :: Pod trančo.

Cvetlični sal n izdeluje šopke, vence s trakovi.

**Vrtnarija na Karlovski cesti 2.
 : Zunanja naročila točna.**

Zagrebski
Franck

..... kot tovarniško znamko

priporočujemo *najboljši* pridatek!
 kot priznano za kavo!

sl. razg. 1.1.1913, št. 118 P

Naročajte in širite naš list!

 Ceno češko posteljno perje!

5 kg novega oskubenega K 9.60
 boljše K 12.—, belo, mehko oskub-
 ljeno K 18.— do K 24.—, snežno-
 belo, oskubljeno K 30.— do K 36.— Pošilja franko po
 povzetju. Zamenja se in vzame se nazaj, če se povrnejc
 poštni stroški.

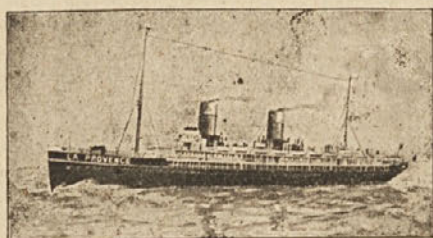
Benedikt Sachsel, Lobes 860 pri Plzinju, Češko

GRIČAR & MEJAČ, Ljubljana

Prešernova ulica šte. 9

priporočata v največji izberi po najnižjih cenah

obleke za gopode, obleke za dečke, obleke za otroke, površnike za
 gospode in dečke, žakete za dame, paleta za dame, plašče za deklice.

Samo 6 dni!

Ed. Šmarda

potovalna pisarna
 v Ljubljani, Dunajska cesta šte. 18.

**Francoska linija Havre-
 New-York samo 6 dni!**

Edina

KOLINSKA KAVINA PRIMES

je
najokusnejši

in edino

pristni domači izdelek

Sodrug! Delavci! Vsi v organizacijo!!

Potniki v severno in južno Ameriko

vozi jo sedaj le po domači avstrijski progi

Avstro - Amerikana

Trst - Newyork, Buenos Aires - Rio de Janeiro

z najnovešimi brzoparniki z dvema vrtenicama, električno razsvetljavo, brezžičnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, sveži kruh, posteljo, kopelj i. t. d. **Odhod parnikov:** V severno Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni. Vsakovrstna pojasnila daje drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

Simon Kmetetz v Ljubljani,
Kolodvorska ulica šte. 26

